

ENTREVISTA

JOSÉ GARCÍA MONTALVO. **Economista**

La sortida a la crisi vindrà de l'exterior

No hi ha fórmules màgiques per sortir de la crisi i totes inclouen aconseguir un augment de la productivitat i canviar el model econòmic. El totxo ja no tirarà del carro

De la fàbrica al totxo i viceversa

JOSEP MARTINOY
Professor de la Facultat d'Econòmiques de la Universitat Pompeu Fabra, García Montalvo (València, 1964) és un dels economistes més presents als mitjans. El seu treball de recerca és ampli i va des de l'ajuda exterior a projectes sobre quina disposició geogràfica han de tenir els metges en un país en vies de desenvolupament per tenir una xarxa sanitària efectiva.

Un dels elements que han provocat la crisi ha estat el fet que alguns industrials, per exemple del tèxtil, van tancar la fàbrica per invertir els guanys en el sector immobiliari. La recepta ara per sortir de la crisi seria la contrària, que aquests diners invertits en totxo tornessin a les fàbriques.

—Sentir parlar de crisi tot el dia es descoratjador, no hi ha cap element d'esperança?

—«Molt d'optimisme no hi ha. Els comptes públics ara no estan massa bé, i el futur encara és més preocupant».

—Més preocupant?

—«És molt complicat que es puguin generar ingressos suficients per reduir el dèficit al ritme que és necessari. Si no es fa això, l'única cosa que es pot fer és

El professor García-Montalvo, en una de les places de la Universitat Pompeu Fabra, a Barcelona. / J. MARTINOY

ENTREVISTA JOSÉ GARCÍA MONTALVO

Estudis
econòmics

García-Montalvo i els seus col·laboradors han realitzat investigacions diverses. Els economistes no només investiguen l'economia pura i dura, sinó que cada vegada entren més en aspectes socials.

A Etiòpia i a Ruanda tenen el problema que els pocs metges que generen cada any tots volen anar a l'Àrab Saudita o estar a la capital del país, però ningú no vol anar a les zones més allunyades del país. L'equip de García-Montalvo va estudiar com es podia fer un sistema d'implantament per dis-

nami devastador i un greu incident nuclear...

«El Japó se'n sortirà. Ja va demostrar després del terratrèmol de Kobe que es una economia que pot fer front a aquesta mena d'esdeveniments. No serà crític. Alemanya està estirant la locomotora europea amb força. Aquesta és la sortida que veig més simple. Un altre camí per sortir de la crisi seria força més complicat».

«En els seus articles és força crític amb mesures que ha pres el govern Zapatero...

«Sí, mesures d'aquelles d'incrementar la pólvora. Una de les primeres mesures equivocades va ser la dels 400 euros. Quan el govern va implantar aquesta mesura ja se sabia que als Estats Units l'ajuda de 600 dòlars, al

gia igual, necessitem un pla. No existeix».

«Fa quaranta anys que se sap que s'acaba el petroli...

«Exactament, es podia haver fet un pla energètic meravellós. I encara estem que si nuclears sí o no. Miri, el que hi ha és el que hi ha. És que depenem moltíssim del petroli... sí, però abans també. On és el pla? No n'hi ha. Tot el dia estan mirant què diuen les enquestes i si surten al telenotícies per aplicar unes mesures molt vistoses però molt poc eficaçes. Jo voldria que quan es presenten mesures es fes amb un informe d'una persona coneguda, amb cara i ulls, que digués exactament quin impacte tindran. No ho he vist. Potser no he fet suficient esforç a trobar-lo. Ningú no m'ha dit quin impacte efectiu tindran. Quan et diuen que reduir la velocitat a 110 km/h reduirà la despesa en petroli fan una anàlisi cost/benefici en el qual només es té en compte el benefici. No hi ha cost, com per exemple les hores de treball perdudes. L'anàlisi és benefici-benefici i així no es treballa».

«La impressió que fa és que no s'ha tingut gens clara la línia a seguir per part del govern espanyol però tampoc per part de l'oposició...

«El govern de Zapatero no ho té clar i l'oposició no té propostes i simplement diu que no a tot. Així no es pot fer res. Per fer plans a termini hi ha d'haver consens, perquè un pla gruixut tocarà moltes tecles i hi ha d'haver un acord general per tirar-lo endavant».

«Doncs amb més de quatre milions d'aturats...

«Aquest és el problema. Especialment perquè saps que a la sortida de la crisi el sector immobiliari no empenyerà com ha empès en el passat...».

«Ah, però sortirem de la crisi?»

«Crec que sí, pot tardar més o menys, però en sortirem».

«En un termini raonable?»

«Al Japó encara estan amb la crisi del 1991, o sigui que... Crec

reduir la despesa. Si reduïm la despesa difícilment l'economia sortirà ràpidament de la crisi. Per una banda estem en una situació en què s'ha de reduir el dèficit perquè si no les agències de qualificació de riscos et rebaixen el rating; però per una altra, d'alguna manera has de donar suport a l'economia real, la de les empreses, la de l'atur... i aquesta no és l'economia financera. L'economia real ha d'anar bé perquè la resta del sistema es posi en funcionament».

«Quan va esclatar la crisi es va haver de socórrer algunes entitats financeres a corre-cuita per apuntalar el sistema financer. Ara sembla que tornem a estar on estàvem perquè continuen tenint problemes i tampoc no circula el diner...

«És un peix que es mossega la cua».

«Ja m'explicarà, doncs, com se soluciona això...

«[Riu] La solució ha de venir normalment, i crec que aquesta vegada serà el mateix, de fora. La solució és l'exportació. En el passat, el 1993 o durant els vuitanta, va ser més senzill perquè es va fer una devaluació de la pesseta i exportant més ens en vam sortir. Ara no podem devaluar, però l'exportació va créixer molt l'any passat. Menys que el comerç internacional, però va servir perquè el PIB caigués només un 0,1% i no un 0,3%. L'exportació tornarà a ser la sortida, com el turisme... sempre que siguem capaços de recuperar la competitivitat perduda durant els anys de la bombolla immobiliària...»

«Però a fora també plou molt...

«Sí, però els països emergents van força bé».

«Hi ha una guerra a Líbia...

«Líbia té petroli, però no està en el cor dels països emergents».

«El Japó ha tingut un tsu-

García-Montalvo, a la seu de la UPF. / J.MARTINOY

tància de la capital i condicions, per fer una distribució més equilibrada.

També han estudiat la polarització ètnica d'un país. Si fins ara es creia que a un país el pitjor que podia passar és que hi hagués una gran fragmentació d'ètnies, els estudis de la UPF han demostrat que els conflictes són més freqüents quan hi ha dos grups ètnics molt grans, pròxims al 50%.

canvi 400 euros, que havia implantat George W. Bush no havia servit de res. Ja hi havia estudis econòmics que demostraven que no havia produït cap efecte. Sis mil milions d'euros anuals va costar el programa que no va tenir cap efecte».

«Doncs temo que reduir el preu del metro o el del bitllet de Rodalies...

«No tindrà cap efecte. No és aquesta la fórmula per sortir de la crisi. Necessitem reformes estructurals. En el camp de l'ener-

que sí que sortirem de la crisi, perquè hem sortit d'etapes pitjors, com la dels anys vuitanta amb tota la reconversió industrial. Va ser una cosa molt gruixuda i ens en vam sortir. Ara per ara és complicat saber com en sortirem. El que deia és que el sector immobiliari aquest cop no serà la sortida a la crisi. Ara ens diuen: farem ciència i tecnologia. Molt bé. Que té una productivitat altíssima. Bé. Però obliden que per tenir una alta productivitat no generen gaires llocs de treball. Perquè una economia surti d'una crisi molt enfocada a sectors molt productius, significa que ha de créixer a una velocitat increïble, sempre que siguem capaços de recuperar la competitivitat perduda durant els anys de la bombolla immobiliària».

–Si facilitessin la contractació a les petites empreses se solucionaria l'atur?

–«Aquí tornem altra vegada al crèdit, que és particularment complicat per a petites i mitjanes empreses i per als autònoms. Ara per ara és molt complicat. I també la qüestió de la contractació. La reforma laboral no ha estat tan estructural com hauria d'haver estat».

–Què li ha faltat?

–«Mira, he contractat dues persones recentment per a un projecte d'investigació com a personal de suport a la recerca. Quan he vist la diferència entre el que cobren i el cost que tenen per al projecte he quedat impressionat. Fins i tot m'havia proposat contractar-ne tres, perquè jo només pensava en el que pagàrem a l'investigador, però amb el cost de la Seguretat Social era impossible d'assumir».

–Aquest seria un camí, reduir les quotes?

–«Podria ser un dels camins».

–I ningú no s'ho planteja?

–«Els empresaris ho han plantejat molts cops. Crec que en un mercat laboral que funciona tan malament com l'espanyol no hi hauria d'haver temes tabú. Els problemes són estructurals i s'hi

ha de trobar solució».

–Els canvis en el sistema financer estan ben encaminats, almenys?

–«Crec que sí, són reformes que en algun moment s'havien d'abordar».

–Ara s'ha fet força de pressa...

–«S'ha fet tard i ara hem d'anar molt de pressa, cosa que significa que potser no sortirà tan bé com es podia haver fet si s'hagués fet amb temps. I aquesta nova fase s'ha produït perquè la crisi avança i la morositat es va menjant el coixí de reserves. Fan una fusió i salven la situació, però quan s'esgoten les reserves es veuen abocats a tornar plantejar una altra fusió».

–És greu l'índex de morositat de les entitats?

–«Els índexs de morositat d'empreses constructores immobiliàries són extraordinaris. Les caixes tenen molt d'invertit al sector immobiliari perquè hi van entrar justament en el moment en què els bancs ja començaven la retirada perquè veien que la cosa ja no funcionava».

–Deia que la sortida a la crisi no la lideraria el sector immobiliari, quin ha de ser el sector que tiri del carro?

–«El turisme és un dels sectors que ho poden liderar, i els altres sectors industrials amb una base d'exportació molt alta. Per exemple, el sector químic català representa el 43% del conjunt de l'Estat i exporta el 48% de la seva producció. El sector farmacèutic i l'educació superior també són molt potents. Fins i tot en el tèxtil Catalunya ha estat capaç d'atreure centres logístics i seus comercials».

–El model dels països emergents és el que s'imposa?

–«Encara funciona, però nosaltres ja vam passar aquesta fase del procés de desenvolupament. No podem pensar a competir via costos, encara que és veritat que en la situació actual en una zona euro que té una moneda única, l'única manera de guanyar més competitivitat és una baixada de

«Sense augmentar productivitat no es millora el nivell de vida»

«La reforma laboral no ha estat tan estructural com tocava»

«Les reformes en el sistema financer s'havien de fer tard o d'hora»

«Aquí tot era a còpia de pic i pala i hores i més hores de treball»

salari real, que és el que ha estat passant els últims trimestres quan la inflació ha pujat més que els augments de sou. La inflació ha mossegat els salaris i això significa que estàs guanyant competitivitat. Però és clar, n'hauríem de guanyar molta, perquè respecte a Alemanya n'hem perdut un 24% els darrers deu anys. O sigui que tenim un diferencial enorme, mentre que altres països estaven en una productivitat positiva. Finlàndia creixia tant com Espanya en el període bo del 1995 al 2006, però l'estructura del creixement era molt diferent. A Finlàndia la meitat del creixement del PIB era productivitat, a l'Estat espanyol la mitjana de la productivitat d'aquests deu anys era -0,8. La productivitat estava decreixent encara que el PIB estava creixent molt. I per què creixia molt? Doncs perquè hi havia molta més gent treballant amb el pic i la pala de sempre. El capital tecnològic, una aportació mínima. El capital humà o qualitat del treball, una aportació molt baixa. Aquí tot era pic i pala, i més hores i hores de treball».

–I a Finlàndia?

–«A Finlàndia era tot al contrari, la meitat del creixement era productivitat i l'altra meitat, una part molt gran era qualitat del treball i una altra part molt gran era tecnologia. Una part petita era pic i pala. El d'aquí ha estat un creixement il·lusori, amb aquesta distribució no hi ha futur, cap país no pot guanyar riquesa, guanyar qualitat de vida, sense el creixement de la productivitat. Podem discutir de moltes coses, però aquesta està molt clara: sense el creixement de la productivitat no hi ha millora de la qualitat de vida».

–Com augmentes la productivitat?

–«Aquesta és la qüestió, la productivitat depèn de l'estructura productiva. Això no es canvia pel BOE. S'han d'eliminar traves i subvencions perverses que dificulten que les empreses optin pels negocis més productius».